

**VALTIOVARAINVALIOKUNNAN
LAUSUNTO 55/2002 vp**

Valtioneuvoston selvitys Suomen vakausohjelman tarkistuksesta

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Suuri valiokunta on 4 päivänä joulukuuta 2002 lähettänyt valtioneuvoston selvityksen Suomen vakausohjelman tarkistuksesta (E 124/2002 vp) valtiovarainvaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Valiokunnassa on ollut kuultavana
- finanssineuvos, apulaisosastopäällikkö Anne Brunila, valtiovarainministeriö.

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Suomen vakausohjelman tarkistus vuonna 2002

Euroopan unionin perustamissopimusta täsmentävän vakaus- ja kasvusopimuksen mukaan julkisen talouden rahoitusaseman tulee olla keskipitkällä aikavälillä tasapainoinen tai ylijäämäinen.

Vuoden 2001 vakausohjelman tarkistuksessa hallitus ilmoitti tavoitteekseen 2—2,5 prosentin suuruisen julkistalouden ylijäämäsuhteen vuosina 2002—2004. Valtiontaloudelle asetettuun 1,5 prosentin vähimmäistavoitteeseen ei ohjelmassa ylletty, minkä vuoksi hallitus ilmoitti tarkastelevansa kevään 2002 määrärahakehysneuvotteluissa keinoja valtiontalouden rakenteellisen ylijäämän saavuttamiseksi vuonna 2003. Kehyspäätösten yhteydessä hallitus totesi, että valtiontalouden rakenteellisen ylijäämän saavuttaminen on edelleen hallituksen keskeinen tavoite,

jotta valtionvelkaa voitaisiin alentaa ja varautua väestön ikääntymisestä aiheutuviin julkisen talouden rahoituspaineisiin. Tiukan budjettitalouden lisäksi tavoite edellyttää rakenteellisia uudistuksia julkiseen talouteen ja työmarkkinoille. Eläkejärjestelmän uudistus on tässä merkittävässä roolissa.

Vaimeana jatkuneesta talouskasvusta ja menojen kasvusta huolimatta julkisyhteisöjen rahoitustasapaino muodostunee tänä ja ensi vuonna edellisessä vakausohjelman tarkistuksessa arvioitua lievästi paremmaksi. Julkisen talouden ylijäämäsuhteen arvioidaan olevan vuonna 2002 noin yhden prosenttiyksikön ja vuonna 2003 noin puoli prosenttiyksikköä vuoden 2001 vakausohjelman tarkistusta suurempi. Ennakoitua suurempi ylijäämä vuonna 2002 johtuu verotulojen aiemmin arvioitua nopeammasta kasvusta.

Valtiontalouden arvioidaan nyt pysyvän niukasti ylijäämäisenä näinä vuosina.

Vaikka julkisyhteisöjen rahoitusasema muodostuneen vuosina 2002 ja 2003 aiemmin ennakoitua paremmaksi, erityisesti osakekurssien laskua seurannut ns. pörssiherkän veropohjan supistuminen heikentää julkisen talouden rahoitusasemaa aiempiin vuosiin verrattuna. Julkisyhteisöjen ylijäämä supistuu vuonna 2002 noin 1 prosenttiyksiköllä edellisestä vuodesta 3,8 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen. Ylijäämäsuhte heikkenee edelleen vuosina 2003 ja 2004, mutta kohenee sen jälkeen hieman. Vuonna 2006 julkisyhteisöjen ylijäämän suhteessa bruttokansantuotteeseen arvioidaan olevan 2,8 prosenttia.

Vakaus- ja kasvusopimuksen velvoitteiden mukaisesti hallitus ryhtyy välttämättömäksi toimiinsa korjaaviin toimenpiteisiin, mikäli va-

kausohjelman tavoitteiden toteutuminen vaarantuisi merkittävästi.

Vakausohjelman käsittely Suomessa

Vuoden 2002 vakausohjelman tarkistus on laadittu valtion vuoden 2003 talousarvioesityksen antamisen jälkeen. Vakausohjelman tarkistus on heinäkuussa 2001 EU:n neuvostossa hyväksyttyjen käytännesääntöjen mukainen. Asiakirja toimitetaan EU:n toimielimille sovitun määräajan puitteissa (15.10.—1.12.2002), sen jälkeen kun se on käsitelty valtioneuvoston yleisistunnossa. Vakausohjelman tarkistus annetaan eduskunnalle tiedoksi, kuten aikaisemmatkin ohjelmat.

Suomessa pidetään keväällä 2003 eduskunta-vaalit, joiden jälkeen maalle nimitetään uusi hallitus. Näin ollen vakausohjelma on vuosien 2004—2006 osalta ohjeellinen.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Suomen vakausohjelman tarkistus vuonna 2002 on käsitelty valtioneuvoston yleisistunnossa ja toimitettu EU:n toimielimille EU:n neuvostossa hyväksyttyjen käytännesääntöjen mukaisesti. Se on annettu sen jälkeen tiedoksi eduskunnalle, kuten aikaisemmatkin ohjelmat. Valiokunta katsoo sen vuoksi, ettei ohjelman sisältökysymyksiin ole aihetta ottaa tässä yhteydessä enää enemmälti kantaa.

Valtiovarainvaliokunta haluaa kiinnittää kuitenkin huomiota asian käsittelytapaan.

Kansalliset vakausohjelmat ovat keskeisiä yhteisen talouspolitiikan ohjausvälineitä, ja kunkin maan sitoutuminen omaan vakausohjelmaansa on tärkeää. Tämän tavoitteen edistämiseksi valiokunta pitää tavoiteltavana sitä, että

vakausohjelmat voitaisiin käsitellä jäsenmaissa nykyistä laajapohjaisemmin. Suomen osalta tämä merkitsisi sitä, että tiedonanto eduskunnalle annettaisiin niin ajoissa, että eduskunnalla olisi mahdollisuus ottaa asiaan kantaa tarpeen mukaan ennen kuin Suomen vastaus toimitetaan EU:lle. Tällaista sitoutumisen laajentamista on pidetty suotavana valiokunnan asiantuntijakuulemisessa myös muiden jäsenvaltioiden osalta.

Lausunto

Lausuntonaan valtiovarainvaliokunta kunnioittavasti esittää,

että asian käsittelytapaa uudistettaisiin edellä esitetyin tavoin.

Helsingissä 17 päivänä tammikuuta 2003

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Maria Kaisa Aula /kesk	Ola Rosendahl /r
jäs.	Olavi Ala-Nissilä /kesk	Matti Saarinen /sd
	Pirjo-Riitta Antvuori /kok	Anni Sinnemäki /vihr
	Seppo Kääriäinen /kesk	Sakari Smeds /kd
	Reijo Laitinen /sd	Marja-Liisa Tykkyläinen /sd
	Markku Laukkanen /kesk	Kari Uotila /vas
	Hanna Markkula-Kivisilta /kok	Jukka Vihriälä /kesk
	Tuija Nurmi /kok	vjäs. Mikko Kuoppa /vas.

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.